

КОНКУРС ЯК ВЗАЄМООБМІН ІННОВАЦІЯМИ
КОНКУРС КАК ВЗАИМООБМЕН ИННОВАЦИЯМИ
CONTEST AS MUTUAL EXCHANGE OF INNOVATION

Олейниченко В. М., завідувача відділом обслуговування Наукової бібліотеки
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова в Навчально-
науковому інституті автоматики та електротехніки

Дубовик О. С., провідний бібліотекар відділу обслуговування Наукової бібліотеки
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова в Навчально-
науковому інституті автоматики та електротехніки

Олейниченко В.Н., заведующая отделом обслуживания Научной библиотеки
Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова в Учебно-
научном институте автоматики и электротехники

Дубовик О.С., ведущий библиотечарь отдела обслуживания Научной библиотеки
Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова в Учебно-
научном институте автоматики и электротехники

Oleynychenko V.M., Head of the Service Department of the Scientific Library of
Admiral Makarov National University of Shipbuilding in the Educational and Scientific Institute
of Automation and Electrical Engineering

Dubovyk O.S., Leading librarian of the Service Department of the Scientific Library of
Admiral Makarov National University of Shipbuilding in the Educational and Scientific Institute
of Automation and Electrical Engineering

У статті представлений досвід роботи відділу обслуговування Наукової бібліотеки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова в Навчально-науковому інституті автоматики та електротехніки з втілення інновацій в проведенні масових заходів за період з 2011 по 2016 рр. Обґрунтована актуальність та необхідність застосування оригінальних ідей та методик з метою оновлення змісту й методів роботи та управління.

В статье представлен опыт работы отдела обслуживания Научной библиотеки Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова в Учебно-научном институте автоматики и электротехники по воплощению инноваций в проведении массовых мероприятий за период с 2011 по 2016 г.. Обоснована актуальность и необходимость применения оригинальных идей и методик с целью обновления содержания и методов работы и управления.

In this paper the experience of Service Department of the Scientific Library of Admiral Makarov National University of Shipbuilding in the Educational and Scientific Institute of Automation and Electrical Engineering for the implementation of innovations in public events during the period from 2011 to 2016 is described. Actuality and necessity of using original ideas and techniques to update the content and methods of work and management is demonstrated.

Ключові слова: наукова бібліотека, бібліотечна інновація, конкурс, професійна діяльність.

Ключевые слова: библиотека, библиотечная инновация, конкурс, профессиональная деятельность.

Keywords: scientific library, library innovation, contest, professional activity.

Сучасна бібліотека – це не тільки зібрання книжкових колекцій, але й величезний світ соціальних комунікацій для людей, об'єднаних пошуком знань. Реальне майбутнє у тих бібліотеках, які поєднують традиційну культуру спілкування з книгою та нові інформаційні технології. Це стратегічний напрям на шляху модернізації української бібліотечної системи й перспективи зміцнення партнерських відносин зі світовим бібліотечним, інформаційним і культурним співтовариством.

У сучасному світі бібліотека вищого навчального закладу виконує функції трьох бібліотек відразу: навчальної, наукової і публічної. В її завдання входять і забезпечення навчального процесу, і підтримка науково-дослідницької діяльності, і виховна робота з молоддю.

Бібліотечна інновація – це оригінальна, нестандартна ідея, методика, проект, які виходять за межі існуючих канонів і традиційних форм й відображають новий підхід до змісту, організації бібліотечного обслуговування та до технології управління бібліотекою.

Актуальність питання необхідності застосування інновацій у роботі сучасної бібліотеки підтверджується дослідженнями таких вітчизняних авторів як Т. Вилегжаніна

[1], О. Гумовська [2], О. Онищенко [4], В. Попик [5], О. Шостакова [7]. Ряд цікавих та корисних рекомендацій щодо впровадження інновацій у повсякденну діяльність бібліотек з метою якісної зміни їхньої роботи знаходимо в Конвенції традиційних та інноваційних форм професійного розвитку молодих бібліотекарів [3] та Стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» [6].

Отже, інноваційна діяльність важлива для будь-якої бібліотеки незалежно від її профілю, масштабу і статусу, але особливо актуальна вона для бібліотек ВНЗ, передусім університетів. Діяльність бібліотек вищих навчальних закладів, як і інших книгозбірень, позначена вступом до нової ери – ери мереж, електронних документів і віртуальної реальності. Тому не дивно, що в бібліотеках розпочався інноваційний рух, сутністю якого є оновлення змісту й методів роботи та управління, що дозволило зробити прорив до нових технологій, нової якості бібліотечної справи. Проте ця справа не є простою, і для організації такої праці необхідно фахівцям повсякчас вчитися, шукати форми співпраці, довіри і позитивними результатами здобувати авторитет.

Розвиваючись, трансформуючись і адаптуючись, бібліотека залишається культурно-цивілізаційним феноменом з функціями суспільного інституту, що володіє універсальною компетенцією, яка включає всі досягнення культури та цивілізації.

Організація та проведення різноманітних масових заходів завжди було і є важливою складовою у діяльності бібліотеки. У масовій роботі дуже важлива роль бібліотекаря, який безпосередньо в неї залучений, і від якого багато в чому залежить успішність заходу.

Обираючи форми та методи масової роботи, бібліотека віддає перевагу тим, які дозволяють найбільш повно реалізувати інформаційну, комунікаційну, просвітницьку, розвиваючу, естетичну, дозвільну та інші функції.

Враховуючи інтереси і потреби користувачів, в бібліотеках триває пошук нових, нетрадиційних і ефективних форм роботи, які б несли не тільки пізнавальну інформацію, але були видовищними, яскравими, емоційними.

Багато чого залежить від нас самих. Слово «інновація» стоїть поруч із словом «творчість». Тільки творчий бібліотекар може сформувати творчу особистість вихованця, допомогти йому виявити свої нахили та здібності, актуалізуватися й реалізуватися.

Професійна компетентність фахівця бібліотеки вищого навчального закладу – основа його майстерності, що формується завдяки практичному досвіду, особливо

інноваційному. Прояву творчого підходу фахівців до своєї справи сприяють професійні конкурси.

Хотілося б поділитися досвідом роботи, в якій, як нам здається, вдалося поєднати інформаційну, творчу і духовну складові. Про частину інновацій, впроваджених у нашому відділі розповімо у цій статті.

Відділ обслуговування Наукової бібліотеки в Навчально-науковому інституті автоматики та електротехніки в основному працює зі студентами, викладачами та співробітниками інституту. Ми спробували поглянути на бібліотеку зі сторони і зрозуміти, якою б її хотіли бачити наші користувачі. На початку кожного календарного року ми плануємо, яким темам потрібно приділити особливу увагу, відшукуємо зацікавлених і творчих людей в студентському середовищі і з цією відібраною групою заздалегідь створюємо сценарії і плануємо супутню роботу.

Впровадження в практичну діяльність поруч з традиційними інноваційних форм масової роботи – запорука успіху й більш широкого залучення до бібліотеки нових користувачів.

У 2011 році Миколаївською обласною бібліотечною асоціацією було оголошено конкурс фотографій «Портрет читача в інтер'єрі бібліотеки». Взяти участь у конкурсі ми запропонували студентам 2 та 3 курсів Навчально-наукового інституту автоматики та електротехніки. Цю ідею вони підтримали та із зацікавленістю поринули в роботу. Адже, фотографія – це теж мистецтво, формула унікальності і досконалості. Під час підготовки до фотоконкурсу бібліотека перетворилась у фотостудію, а студенти в професійних фотографів та акторів. Вони допомогли організувати студентів для участі у зйомках, робили багато знімків, проявляючи при цьому творчі здібності та креативне мислення. Треба сказати, що навіть фотоапарат студенти принесли свій. До оголошення результатів конкурсу переживали і співробітники, і учасники, тому що віднеслися до цієї роботи дуже відповідально. У номінації «Читай, щоб зробити світ кращим» співробітники відділу обслуговування зайняли 1 та 3 місце. А у номінації «Спілкуємось і відпочиваємо в бібліотеці» – 2 місце.

Наукова бібліотека НУК не тільки активно бере участь у різноманітних конкурсах професійної майстерності, які проводять Українська бібліотечна асоціація, Миколаївська обласна бібліотечна асоціація, провідні бібліотеки України та м. Миколаєва, але й організовує їх з власної ініціативи.

У 2012 році у Науковій бібліотеці НУК проходив професійний конкурс «Творчий пошук». Його головною метою було виявлення прагнення бібліотечних працівників до

удосконалення своєї діяльності, запровадження інноваційних форм роботи, що сприятиме підвищенню іміджу Наукової бібліотеки, прояву творчих здібностей користувачів.

Враховуючи умови конкурсу, ми розуміли, що сучасний бібліотекар, окрім знання новітніх технологій, повинен мати високий рівень культури, бо він не тільки виховує читача, але й сприяє його інтелектуальній діяльності. Він виступає як консультант, аналітик, технолог, радник, викладач.

Шляхом тривалих роздумів та сумнів виділили основну ідею конкурсу – вирішили створити для бібліотеки гімн. І знову звернулися за допомогою до своїх студентів. Серед них є багато талановитих молодих людей, які мають поетичні здібності. Студент 2 курсу Володимир Капацин, як активний користувач бібліотеки, за власним бажанням склав поетичний текст гімну, а студенти Миколаївського державного вищого музичного училища Єлизавета Альбрехт і Олексій Куропаткін створили музику та зробили аранжування. Гімн було записано на студії звукозапису та подаровано Науковій бібліотеці університету. Для конкурсної презентації гімну було зібрано фотографії відділів бібліотеки, в яких було відображено роботу нашої бібліотеки. Презентація супроводжувалася показом слайд-шоу із цих фотографій. Результатом проведення конкурсу стало те, що наш відділ зайняв 1 місце, а Наукова бібліотека отримала свій гімн «Її величність – бібліотека».

У 2013 році Миколаївською обласною бібліотечною асоціацією було оголошено конкурс на кращу віртуальну презентацію з популяризації творчості миколаївських літераторів «Миколаївський літературний вернісаж».

Для конкурсу було створено фільм про відому миколаївську поетесу і музиканта Марину Матвєєву. У ролі сценаристів потрібно було виступити самим бібліотекарям. А для того, щоб працювати грамотно і професійно, треба знати правила сценарної творчості, враховувати та дотримуватися їх.

Ми хотіли розповісти нашим студентам про талановиту людину з яскравим поетичним обдаруванням і водночас чарівну у своїй привабливості жінку. Нашу ідею створення фільму М. Матвєєва підтримала із задоволенням і всіляко нам у цьому допомагала. Варто сказати, що вона взяла на себе велику частину роботи, адже вона є людиною невичерпного творчого таланту з тонким художнім смаком. М. Матвєєва значно полегшила процес створення фільму. Для зйомки фільму співробітник відділу Олександр Соловійов запросив відомого оператора Максима Симоненка. За завданням конкурсу фільм повинен був тривати сім хвилин. Це дуже мало, щоб розповісти про таку багатогранну людину, як М. Матвєєва. Але це вдалося зробити. Дуже старанно

обирались історичні мальовничі місця Миколаєва, на фоні яких можна було яскравіше показати поетичну та музичну сутність нашої героїні. Треба зазначити, що всі учасники створення кінострічки були захоплені цією ідеєю. М. Матвеева була вдячна співробітникам бібліотеки за фільм, завдяки якому ще більше зросла її популярність як поета та музиканта у нашому місті. За підсумками конкурсу МОБА, створена нашим відділом творча робота «Крізь музику вірша», в номінації «Відеосюжет» посіла 2 місце.

На сучасному етапі постало питання необхідності популяризації роботи бібліотеки з метою залучення якнайбільшої кількості користувачів. Прогнозуючи майбутнє бібліотеки, ми передбачаємо її розвиток як соціокультурного центру дозвілля, що організовує неформальне спілкування користувачів, зустрічі з цікавими людьми, у процесі бібліотечного обслуговування формує уявлення про бібліотеку як соціокультурний центр. І ми подумали, що саме таку функцію виконає фільм про бібліотеку.

Бібліотека в епоху комп'ютеризації стає всюдисущою для користувачів і потрібною їм. Користувач бібліотеки є центром тяжіння, для нього – всі сервіси, ресурси, технології. Бібліотекам же потрібно проявляти активність, вивчати потреби користувачів, дослухатись до їхніх пропозицій, і активно допомагати своїми комунікативними та інформаційними ресурсами у вирішенні проблем.

У 2015 р. Наукова бібліотека НУК відзначала своє 95-річчя. До цієї знаменної дати нашим відділом обслуговування за допомогою відомого миколаївського режисера та оператора Вадима Кірчева було знято ролик «Читач понад усе» про роботу відділу. Треба сказати, що звернулися ми за допомогою до В. Кірчева, оскільки він є колишнім студентом нашого Інституту та частим гостем нашого відділу. Працюючи разом з оператором над розробкою сценарію, нам треба було продумати кожний момент: що і як знімати, кого із студентів залучити до зйомок, скласти текст для озвучення ролика та кому його прочитати.

Підготовчий етап вважається найважливішим і нерідко триває найдовше. Як і в будь-якій значній справі, добра підготовка є ключем до успіху. Разом з В. Кірчевим ми склали план послідовності головних етапів роботи над сценарієм: складання плану, збирання матеріалу, створення чернетки сценарію, створення кінцевого варіанту сценарію.

Кожного року для наших першокурсників на уроках інформаційної культури ми демонструємо цей відеоролик. На нашу думку, зйомки фільму ще раз довели важливість використання технічних засобів (телебачення, відео-, аудіо- та комп'ютерної техніки) у роботі зі студентами.

З метою удосконалення професійної компетентності, стимулювання активності бібліотечних працівників до ефективного використання інноваційних технологій у професійній діяльності з квітня по грудень 2016 р. в Науковій бібліотеці НУК проходив професійний творчий конкурс «Креатив-захід».

Пріоритетними завданнями конкурсу були: промоція книги, читання, можливостей книгозбірні шляхом використання сучасних засобів реклами; стимулювання активності бібліотечних працівників до ефективного використання інноваційних технологій; позиціонування Наукової бібліотеки як сучасного інформаційного осередку та центру дозвілля НУК. Ми вирішили креативно підійти до цього конкурсу й організувати виставку не зовсім традиційну.

В останні роки при розробці дизайну виставки в бібліотеках стали активно використовувати різноманітні допоміжні матеріали – знакові, художні, предметні, декоративні, природні і т. ін., що сприяють кращому вираженню ідеї, акцентуванню на чомусь конкретному та дозволяють зробити виставку яскравою і змістовною.

Серед викладачів, співробітників та студентів нашого інституту є багато творчих людей, які вільний від роботи час присвячують своїм хобі. Ми звернулися до них з проханням продемонструвати творчі здібності та навіть не очікували, що знайдеться стільки бажаючих. Унікальність цієї виставки полягала у тому, що представлені експонати виконані у стилі «handmade» нашими співробітниками та читачами.

Ми старанно добирали колекцію творчих робіт, які були створені від щирого серця і з любов'ю до життя.

27 травня в Арт-центрі «Арго» НУК імені адмірала Макарова відбулося урочисте відкриття виставки «Майстерня радості душі», організованої нашим відділом. На заході були присутні: народний депутат України Т. Кремень, ректор НУК С. Рижков, науково-педагогічні працівники, аспіранти, студенти та співробітники НУК. Відкриваючи захід, ректор НУК С. Рижков подякував всім учасникам виставки за надану можливість відкрити чудовий світ «радості душі», ознайомитися з творами декоративно-прикладного мистецтва.

Директор Наукової бібліотеки НУК Т. Костирко зазначила, що виставка є інноваційним проектом книгозбірні вишу, присвяченим відзначенню Дня матері та Міжнародного дня сім'ї.

Розмаїття представлених робіт вразило присутніх. Це живопис, графіка, художня вишивка, бісероплетіння, м'яка іграшка, декоровані предмети побуту, в'язання спицями, ляльки-мотанки, плетені іграшки тощо. Відвідувачі дуже уважно вдивлялися в деталі

кожної із представлених робіт, які несли у собі великий позитив. Загалом, вся експозиція створила відчуття родинного затишку, привітності та задушевності. Виставка є підтвердженням того, що у Національному університеті кораблебудування працюють талановиті, творчі люди.

Інформаційно доповнила захід традиційна виставка книжково-ілюстративних видань, присвячених рукоділлю та створенню предметів декоративно-прикладного мистецтва своїми руками. Вона адресована всім, хто цікавиться цими прекрасними видами мистецтва, що ніколи не старішають та не втрачають своєї значущості.

За виставку творів декоративно-прикладного мистецтва «Майстерня радості душі» наш відділ одержав «Гран-прі».

Підсумовуючи сказане вище, можна наголосити, що бібліотекар, який займається організацією та проведенням масових заходів, повинен володіти певними професійними та особистісними компетенціями: вмінням створювати цікаві методики, комунікативними навичками, володінням культурою мови, артистичними здібностями, бути особисто зацікавленим. Якщо бібліотекарю цікаво те, чим він займається, якщо у нього блищать очі, якщо діалог починається зі слів: «А давайте зробимо так ...», то все вийде. Головне, щоб не було байдужості. Жити з задоволенням, робити з бажанням, любити від душі – тоді все вийде.

Список використаних джерел:

1. Вилегжаніна Т. Інновації в новій парадигмі діяльності бібліотек. Стратегії розвитку / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – № 1. – С. 4–5.
2. Гумовська О. Інноваційний підхід до форм і методів роботи бібліотеки вищого навчального закладу / О. Гумовська // Бібліотечний форум. – 2016. – № 2(4). – С. 37–38.
3. Конвенція традиційних та інноваційних форм професійного розвитку молодих бібліотекарів // Бібліотечний форум. – 2016. – № 3(5). – С. 17–21.
4. Онищенко О. Бібліотека і «цифрове» покоління: нова ситуація – нові форми роботи / О. Онищенко // Бібліотечний вісник. – 2016. – № 5. – С. 5.
5. Попик В. Стратегія розвитку спеціалізованих наукових бібліотек / В. Попик // Бібліотечний вісник. – 2016. – № 6. – С. 3–6.
6. Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України»: проект [Електронний ресурс] // Ліга. Закон : Главный правовой портал Украины. – Режим доступа : (http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT1592.html), вільний. – Назва з екрана.

7. Шостакова О. Робота з фахівцями – пріоритетний напрям діяльності наукової бібліотеки / О. Шостакова // Бібліотечна планета. – 2016. – № 2. – С. 17–19.

Відомості про авторів:

Олейниченко Валентина Миколаївна

Завідуюча відділом обслуговування Наукової бібліотеки Національного університету кораблебудування імені адм. Макарова Навчально-наукового інституту автоматики та електротехніки

м. Миколаїв, пр. Центральний, буд. 3

+ 38 093 2839093

garbuzvalya53@gmail.com

Дубовик Ольга Семенівна

Провідний бібліотекар відділу обслуговування Наукової бібліотеки Національного університету кораблебудування імені адм. Макарова Навчально-наукового інституту автоматики та електротехніки

м. Миколаїв, пр. Центральний, буд. 3

+ 38 093 0787858

olga.dubovik.2015@gmail.com